

Marek Cwetsch, Kazimierz Radwański

Kraków. Stare Miasto. Kościół Św. Idziego

Informator Archeologiczny : badania 14, 202-203

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRAKÓW
Stare Miasto
Kościół Św. Idziego

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie

Badania prowadził mgr Marek Cwetsch pod kierunkiem doc. dr. Kazimierza Radwańskiego. Finansował Urząd Wojewódzki m. Krakowa. Pierwszy sezon badań, Kościół gotycko-barokowy.

Kościół Św. Idziego położony jest w obrębie Okołu, przy ul. Grodzkiej, u podnóża Wawelu.

Badania archeologiczne prowadzono w 6 wykopach zlokalizowanych na zewnątrz prezbiterium /wykopy nr nr III, IV, V/, na zewnątrz nawy /wykopy nr nr Ia, II/ oraz w krypcie nr 1 pod zakrystią kościoła /wykop VI/. Ogółem przebadano powierzchnię około 30 m².

Celem prac było rozpoznanie fundamentów kościoła oraz uzyskania danych stratygraficznych, które pozwoliłyby na datowanie obiektu. W świetle przekazów źródłowych oraz obserwacji architektonicznych /układ polski cegieł w murach nawy i prezbiterium/ kościół datowany jest na II połowę XIV w. Istnieją jednak koncepcje, że kościół powstał znacznie wcześniej /przemawia za tym przede wszystkim wezwanie kościoła a także niewielkie rozmiary i lokalizacja obiektu/. Można byłoby łączyć jego budowę z osobą Władysława Hermana, który w roku 1087 skierował poselstwo do klasztoru St. Gilles, będącego ośrodkiem kultu Św. Idziego.

Nie udało się odnaleźć elementów romańskich w murach obiektu ani też uzyskać danych stratygraficznych pozwalających na wcześniejsze datowanie kościoła. Potwierdzono jedynie informacje dotyczące kolejnych faz przebudowy obiektu oraz rozpoznano konstrukcję jego partii fundamentowych.

W wykopach nr nr III, IV, V zlokalizowanych na zewnątrz prezbiterium odkryto bruki kamienne datowane na XV/XVI w. /denarek Jana Olbrachta/ oraz mur ogrodzeniowy kościoła /w wykopie nr IV/. W wykopie nr II odkryto warstwy nasypowe związane z powiększaniem kościoła /budową korytarza w XVII w./ oraz poziomy niwelacyjne pod posadzką kamienną datowane szelągiem szwedzkim Gustawa Adolfa na I połowę XVII w. W krypcie nr 2 zaobserwowano pierwotny mur nawy kościoła pochodzący z okresu przed powiększeniem budowli w kierunku zachodnim. W krypcie nr 1, pod zakrystią powiększoną w XVII w., przebieg murów partii fundamentowej wskazuje na istnienie pierwotnie nieco mniejszej zakrystii, jednak nie starszej od prezbiterium /mur dostawiony do skarpy prezbiterium/.

Badania dostarczyły stosunkowo ubogiego materiału źródłowego, wśród którego przeważa ceramika o słabych walorach datujących pochodząca przede wszystkim z warstw nasypowych i wkopów związanych

z kilkakrotną przebudową obiektu. Tak więc w wyniku dotychczasowych badań archeologicznych nie udało się podbudować koncepcji o wcześniejszej metryce kościoła. Być może zbadanie środkowej, nie podpiwniczonej części nawy pozwoliłoby na odkrycie relikwów starszej budowli.

Dokumentacja i materiały z badań znajdują się w Dziale Krakowa Przedlokacyjnego Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

Badania będą kontynuowane.

KROSNO
Mury miejskie

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Rzeszowie

Badania prowadził mgr Michał Proksa.
Finansował Urząd Miejski w Krośnie.
Drugi sezon badań. Miejskie mury
obronne.

Celem badań było znalezienie relikwów dawnych murów obronnych Krosna. Prace koncentrowały się na wschodnim i południowo-zachodnim odcinku obwarowań. Na wschodnim odcinku murów nie stwierdzono relikwów architektonicznych, jak również śladów po rozbiórcze murów w postaci negatywów. Wydaje się prawdopodobne, że w rejonie dzisiejszego budynku Narodowego Banku Polskiego i Urzędu Wojewódzkiego, ze względu na stromą skarpgę, brak było murów obronnych.

Na odcinku południowo-zachodnim odkryto relikwty półokrągłej baszty średniowiecznej datowanej materiałem ceramicznym na wiek XIV. Za taką chronologią przemawiają również źródła pisane mówiące o budowaniu założeń obronnych Krosna przez Kazimierza Wielkiego.

Odkryto również podziemny korytarz sklepiony o długości około 30 m /dalsze odcinki zagruzowane/. Zbudowany jest z kamieni piaskowcowych na zaprawie wapienno-piaskowej, natomiast samo sklepienie zbudowane jest z cegły. Wnętrze korytarza sklepionego ma około 100 cm wysokości i 80 cm szerokości, a jego dno jest wyłożone okrągłymi kamieniami rzecznyymi na podsypce piaskowej. Korytarz ten prawdopodobnie pochodzi z początku XVII wieku i jest ściśle związany z budową klasztoru OO Jezuitów.

Badania będą kontynuowane.

KROSNO
Pałac Biskupi

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Rzeszowie